Herdenking Linnaeus 2007

Oud Nieuws, *Kees Verweij*

Binnen deze rubriek wil ik graag iets over de bekende botanicus Linnaeus vertellen, wiens geboortedag vooral in zijn geboorteland Zweden in 2007 groots zal worden gevierd.

Maar wat doet deze man hier in de Strandloper? De aanleiding hiertoe vond ik in een bezoek aan de universiteitsstad Uppsala, enkele weken geleden. Daar raakte ik in contact met het genootschap, dat verantwoordelijk is voor het beheer en onderhoud van de botanische tuin te Uppsala en het buitenverblijf van Linnaeus te Hammarby, even buiten Uppsala. Men was daar ook duidelijk geinteresseerd in de periode, waarin Linnaeus in Nederland heeft gewoond en men vroeg mij of ik daarover wat gegevens zou kunnen verzamelen en verder zou kunnen nagaan, wat er in Nederland aan zijn herdenking gedaan zou worden.

Naast zijn werk in Zweden, heeft Linnaeus ook enkele jaren in Nederland gewoond en gewerkt.

Toen hij in 1735 uit Zweden vertrok op weg naar Nederland, kwam hij eerst in Amsterdam aan. Daar liet hij een aantal manuscripten en andere uitgaven, die hij al in Zweden had geschreven, drukken en uitgeven. Het belangrijkste werk, dat hij op dat moment liet uitgeven, was de Systema naturae, dat hem al vrij spoedig wereldberoemd maakte.

Op donderdag 23 juni 1735 kwam hij in Harderwijk aan. Harderwijk was toen nog een universiteitsstad en daar wist hij binnen 6 dagen te promoveren. Hij ontving er zijn graad “na een zeer loffelijke verdediging van zijn verhandeling der tusschenpoozende koortsen”. Daarna reisde hij naar Leiden, waar hij zich bij de universiteit op 3 september van dat jaar liet inschrijven als student medicijnen. En zo raakte hij langzamerhand in contact met de befaamde medicus en botanicus Boerhaave, die voor Linnaeus steeds een groot voorbeeld is geweest.

Op een gegeven moment raadde Boerhaave hem aan, in dienst te gaan bij de heer Clifford, een rijke zakenman en bankier, die destijds woonde op het buitengoed de Hartekamp te Bennebroek /Heemstede. In de eerste plaats was het de bedoeling dat Linnaeus daar zou gaan optreden als lijfarts van Clifford, maar al spoedig werd hij meer ingeschakeld bij het inventariseren en benoemen van diens uitzonderlijk grote collectie uitheemse gewassen en dieren. Over deze werkzaamheden heeft hij zijn prachtige werk Hortus Cliffortianus gepubliceerd. Begin 1739 keerde Linnaeus in Zweden terug. Na twee jaar in Stockholm als arts gepraktiseerd te hebben werd hij in 1741 professor in Uppsala en verrichtte daar zijn biologische arbeid, totdat hij in 1778 overleed.

Linnaeus heeft weliswaar niet zo heel lang in Nederland vertoefd, maar het was wel een van zijn meest vruchtbare perioden.. We realiseren ons, dat hij een hele tijd ook in onze betrekkelijk nabije omgeving heeft gewerkt en onderzoek heeft gedaan. Zo lezen we bijvoorbeeld in de Flora VII Provinciarum Belgii Foederati Idigrena van David de Gorter uit 1786 enkele vondsten, die Linnaeus volgens hem in onze omgeving heeft gevonden en onderzocht. Verder ben ik hier en daar aan het informeren, wat Linnaeus nog verder in onze omgeving heeft gedaan. Er moet beslist nog wel meer over hem bekend zijn en er zal zeker het komend jaar nog wel meer over hem gepubliceerd worden.

Inmiddels heb ik begrepen, dat in al de plaatsen, waar Linnaeus in Nederland is geweest (Harderwijk, Leiden, Amsterdam, Heemstede / Bennebroek), het volgend jaar bepaalde activiteiten zullen worden georganiseerd. De Zweedse ambassade vervult hierbij een coördinerende rol. In ieder geval de moeite waard om hier naar uit te kijken!

Wie wat meer te weten wil komen over het leven en werken van deze grote botanicus, kan o.a. de volgende publicaties raadplegen:

- W. Blunt, The Complete Naturalist, A life of Linnaeus, Londen 2001,
- K. Hagberg, Carl Linnaeus, De Bloemenkoning, Amsterdam 1964,
- D. Black, Carolus Linnaeus Reizen, Amsterdam 1979.